Kazanım 10.1.1

Soru: Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin ortaya çıkış sürecini açıklayınız. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın "kılıç hakkı" politikasının bu süreçteki rolü ne olmuştur? (20 puan)

Kazanım 10.1.2

Soru: XI. yüzyılda Türklerin Anadolu'ya göç etmeye başlamasının bölgenin demografik (nüfus) ve kültürel yapısı üzerinde ne gibi kalıcı etkileri olmuştur? Açıklayınız. (20 puan)

Kazanım 10.1.3

Soru: Anadolu'daki ilk Türk beylikleri, ortak kökene ve inanca sahip olmalarına rağmen neden birbirleriyle siyasi hakimiyet mücadelesine girmişlerdir? Bu beylikleri birbirleriyle mücadele etmekten alıkoyup ittifak yapmaya iten dış tehditler nelerdi? (20 puan)

Kazanım 10.1.4

Soru: Haçlı Seferleri'nin dini, siyasi ve ekonomik nedenlerini birbirinden ayırarak açıklayınız. Bu seferlerin İslam dünyası, özellikle de Anadolu Selçuklu Devleti üzerindeki siyasi ve sosyal sonuçları neler olmuştur? (20 puan)

Kazanım 10.1.5

Soru: Kösedağ Savaşı'nın (1243) Anadolu'nun siyasi yapısı üzerindeki etkilerini analiz ediniz. Bu savaşın Türkiye Selçuklu Devleti'nin otoritesini nasıl etkilediğini ve Anadolu'da hangi yeni siyasi dönemin başlamasına zemin hazırladığını açıklayınız. (20 puan)

Kazanım 10.1.1

Soru: Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin ortaya çıkış sürecini açıklayınız. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın "kılıç hakkı" politikasının bu süreçteki rolü ne olmuştur?

Cevap: Malazgirt Zaferi (1071) sonrası Bizans'ın Anadolu'daki savunma gücü kırılmış ve Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır. Bu süreci hızlandırmak isteyen Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, **"kılıç hakkı"** politikasını uygulamıştır. Bu politika, fethedilen toprağın, fethi gerçekleştiren komutana mülk olarak verilmesi anlamına geliyordu. Bu uygulama, Selçuklu komutanlarını (Saltuk Bey, Mengücek Gazi, Danişmend Gazi vb.) Anadolu'nun içlerine doğru akınlar yapmaya ve fethettikleri yerlerde kendi beyliklerini kurmaya teşvik etmiştir. Böylece Anadolu'nun fethi ve Türkleşmesi hızlanmış; Saltuklular, Mengücekliler, Danişmentliler gibi ilk Türk beylikleri kurulmuştur.

Kazanım 10.1.2

Soru: XI. yüzyılda Türklerin Anadolu'ya göç etmeye başlamasının bölgenin demografik (nüfus) ve kültürel yapısı üzerinde ne gibi kalıcı etkileri olmuştur? Açıklayınız.

Cevap: Türklerin XI. yüzyılda Anadolu'ya göç etmesi, bölgenin demografik ve kültürel yapısını kalıcı olarak değiştirmiştir:

- **Demografik Etkileri:** Anadolu'nun etnik yapısı değişmiş, Türk nüfusu bölgede hakim duruma gelmeye başlamıştır. Bu durum, zamanla "Türkiye" adının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Nüfusun artmasıyla yeni şehirler ve köyler kurulmuştur.
- **Kültürel Etkileri:** Bölgede **İslamiyet** yayılmış; cami, medrese, kervansaray gibi Türk-İslam mimari eserleri inşa edilerek Anadolu'nun çehresi değiştirilmiştir. Türkçe, yaygın bir dil haline gelmiş ve yer adları Türkçeleşmiştir. Türklerin Orta Asya'dan getirdiği gelenek ve görenekler, yerel kültürlerle etkileşime girerek yeni bir Anadolu kültürü sentezi oluşturmuştur.

Kazanım 10.1.3

Soru: Anadolu'daki ilk Türk beylikleri, ortak kökene ve inanca sahip olmalarına rağmen neden birbirleriyle siyasi hakimiyet mücadelesine girmişlerdir? Bu beylikleri birbirleriyle mücadele etmekten alıkoyup ittifak yapmaya iten dış tehditler nelerdi?

Cevap:

- **Mücadele Nedenleri:** İlk Türk beylikleri, Anadolu'da siyasi hakimiyeti ele geçirmek, daha geniş topraklara sahip olmak ve ticaret yollarını kontrol etmek amacıyla birbirleriyle mücadele etmişlerdir. Her beylik, Anadolu'nun tek hakimi olma ("cihan hakimiyeti" idealinin küçük ölçekli bir yansıması) hedefini gütmüştür.
- **İttifak Nedenleri (Dış Tehditler):** Bu beylikleri bir araya gelmeye ve ittifak kurmaya zorlayan en önemli dış tehditler şunlardı:
    1. **Bizans İmparatorluğu:** Kaybettiği toprakları geri almak için sürekli saldırılar düzenlemesi.
    2. **Haçlı Seferleri:** Anadolu üzerinden geçen ve Türk beyliklerini ortak düşman olarak gören Haçlı ordularının oluşturduğu büyük tehlike.

Kazanım 10.1.4

Soru: Haçlı Seferleri'nin dini, siyasi ve ekonomik nedenlerini birbirinden ayırarak açıklayınız. Bu seferlerin İslam dünyası, özellikle de Anadolu Selçuklu Devleti üzerindeki siyasi ve sosyal sonuçları neler olmuştur?

Cevap: Haçlı Seferleri'nin Nedenleri:

- **Dini:** Papa'nın Hristiyanları, Müslümanların elindeki kutsal toprakları (başta Kudüs) geri almaya çağırması.
- **Siyasi:** Bizans'ın Türklere karşı Avrupa'dan yardım istemesi; Avrupalı derebeylerin macera ve yeni toprak kazanma arzusu.
- **Ekonomik:** Avrupalıların, Doğu'nun zenginliklerine ve ticaret yollarına hakim olmak istemesi; fakir halkın zenginleşme umudu.

İslam Dünyası ve Anadolu Selçuklu Devleti Üzerindeki Sonuçları:

- **Siyasi:** Anadolu Selçuklu Devleti başkentini İznik'ten Konya'ya taşımak zorunda kalmış ve Batı Anadolu'da toprak kaybetmiştir. İslam dünyası büyük bir tehditle karşı karşıya kalarak askeri ve ekonomik olarak yıpranmıştır.
- **Sosyal:** Seferler güzergahındaki şehirler ve tarım arazileri tahrip olmuş, sivil halk büyük zarar görmüştür. Müslümanlar ve Hristiyanlar arasındaki ilişkilerde derin bir güvensizlik ve düşmanlık ortamı oluşmuştur.

Kazanım 10.1.5

Soru: Kösedağ Savaşı'nın (1243) Anadolu'nun siyasi yapısı üzerindeki etkilerini analiz ediniz. Bu savaşın Türkiye Selçuklu Devleti'nin otoritesini nasıl etkilediğini ve Anadolu'da hangi yeni siyasi dönemin başlamasına zemin hazırladığını açıklayınız.

Cevap: Kösedağ Savaşı, Moğollar (İlhanlılar) ile Anadolu Selçuklu Devleti arasında yapılmış ve Selçukluların kesin yenilgisiyle sonuçlanmıştır.

- **Siyasi Yapı Üzerindeki Etkileri:**

1. **Selçuklu Otoritesinin Yıkılışı:** Savaş sonucunda Anadolu Selçuklu Devleti, Moğol hakimiyetini tanıyarak onlara vergi ödeyen bir vassal devlet haline geldi. Sultanların hiçbir siyasi gücü kalmadı ve Moğolların kuklası durumuna düştüler.
2. **Anadolu'da Siyasi Birliğin Bozulması:** Selçuklu merkezi otoritesinin çökmesiyle birlikte, özellikle uç (sınır) bölgelerdeki Türkmen beyleri bağımsız hareket etmeye başladılar.

- **Başlayan Yeni Dönem:** Bu savaş, Anadolu'da **"İkinci Beylikler Dönemi"**nin başlamasına zemin hazırladı. Selçuklu Devleti'nin yıkılış sürecine girmesiyle Karamanoğulları, Germiyanoğulları, Aydınoğulları ve **Osmanoğulları** gibi birçok yeni beylik ortaya çıktı ve Anadolu'nun siyasi haritası yeniden şekillendi.